

ENERGISK

Elingenjören Peter Siepen sprider sin personliga energi på flera sätt. **sidan 10**

BELYSNING

300 ljuskällor får den spektakulära Sölvesbroggsbron att lysa upp i höstmörkret. **sidan 16**

»Elen förtjänar verkligen att ha en egen dag.«

sidan 9

TIDNINGEN

EN TIDNING FRÅN DITT LOKALA ELFÖRETAG. NUMMER 3:2014 ÅRGÅNG 68

VM-yra

Skid-VM i Falun körs på smarta elnät

**Elsäkra
din skidresa**
Vi ger dig tipsen
för semestern

Kalla satsar på VM-medalj

CHARLOTTE KALLA

- **Ålder:** 28 år
- **Född:** Tårendö, Pajala kommun
- **Bor:** Sundsvall
- **Moderklubb:** IFK Tårendö
- **Klubb:** Piteå Elit
- **Främsta meriter:** Guld på 10 km fristil vid OS i Vancouver 2010. Körde Sverige till historiskt guld i damstafetten vid OS i Sotji 2014
- **Utmärkelser:** Jerringpriset 2008, Årets kvinnliga idrottare 2010, Victoria-stipendiat 2010, Sixten Jernbergspriset 2007
- **Gillar:** Familjen, vänner, kaffe, vistas ute i naturen. "Jag lever min dröm då jag har förmånen att få satsa heltid på min idrott längdskidor."

VISSTE DU ATT...

...målet är att VM i Falun ska vara fossilfritt? Elkraften kommer från kraftvärme, vind och vattenkraft. Falu Energi & Vatten, där Falu Elnät ingår, driver sitt fjärrvärmeverk med biobränsle. Alla byggnader på Lugnet är anslutna till fjärrvärmenätet, även de tillfälliga hallar och tält som byggs vid skidstadion.

Under två veckor i februari gör världens bästa skidåkare upp om medaljerna vid skid-VM 2015 i Falun.

För Falu Elnät handlar tävlingen om att säkra elkraften så att TV-bilderna går fram till 500 miljoner tv-tittare.

TEXT **STIG MEITON** FOTO **ULF PALM** (FRÅN FÖR-VM)

I SVERIGE ÄR INTRESSET PÅ TOPP efter framgångarna vid os i Sotji. Norge står på tå. Från Falun är det bara 25 mil till norska gränsen och den norska publiken kommer att märkas när Marit Björgen och Charlotte Kalla gör upp i den legendariska Mördarbacken.

För världseliten är Falun som Mora för Vasaloppslöparna. Världscupsäsongen avslutas ofta på Lugnet. Nu arrangerar Falun skid-vm för fjärde gången.

–Ett vm på hemmaplan är det största man kan uppleva som skidåkare. Det är inte många som får den möjligheten. Och för mig tajmar vm 2015 i ålder, jag är ju inte förstaårssenior, utan har fått köra världscupen under ganska lång tid, säger Charlotte Kalla.

Lugnet förknippas hon med tuffa och utmanande banor och mycket publik på gott humör.

–Det är en kick att tävla hemma i Sverige med alla människor som hejar. Jag gillar när publiken står nära och nästan får dra sig undan när man susar förbi.

Efter os i Sotji är Kalla storfavorit inför säsongen.

–Jag tror att det kommer att vara fler personer som presterar bra på väg till Falun, så vi får väl dela på förväntningarna, skrattar hon.

Lugnet har genom åren utvecklats till en av världens främsta och mest kompakta arenor för skidsport.

STÅR DU PÅ VALLEN

vid skidstadion har du hoppbackarna precis bakom dig. I den tvära slutningen slingrar sig skidspåren upp och ned mellan tallarna. I en sprinttävling kan publiken följa nästan hela loppet med blicken. Alla uppfattar den lilla förskjutningen mellan

Charlotte Kalla är ett av de största blågula VM-hoppen.

Lugnets backstadion har byggts om inför VM, med ny landningsbana och renoverade hoppturn.

VISSTE DU ATT...
 ...Falun rustar för sitt fjärde skid-VM? Första gången var 1954, för 60 år sedan. Sverige blev då utan segrar. Vid Falu-VM 1974 vann Thomas Magnusson 30 km. 1993 tog Torgny Morgren guld på 50 km.

Reservkraft behövs alltid vid stora evenemang. Jan-Olov Gullnäs och Tony Östh från Falu Elnät kollar ett av reservaggregaten.

Över 25 000 besökte för-VM i Falun i mars i år. Ännu större publikfest väntas till VM 2015.

två åkare precis före krönet i Mördarbacken. Det taktiska vägvalet, den lilla mängd extra energi som avgör allt.

Sprint är oförutsägbart – och oslagbart live. Men i februari kommer du och ytterligare en halv miljard människor troligen att se dramat framför tv:n.

–Nu finslipar vi positionerna för de 60–70 tv-kameror som ska finnas vid längdspåren och i hoppbackarna, säger Sara Tigerström, mediechef för VM i Falun. Med hjälp av en stor publik på plats ska vi förmedla en stark upplevelse som går hela vägen fram till tv-sofforna. Fast vi vill ju framför allt ha mycket publik på plats.

DET FÅR INTE BLI SVART I RUTAN. Belysning, tidtagning, snökanoner och tv-sändningar – allt går med elektricitet.

–Vi har miltals med kabel i backen och det kan alltid hända saker. Det kan faktiskt bli strömavbrott när som helst. Men det viktiga är att vi garanterar att vi kan slå på strömmen igen inom fem minuter, säger Christer Johansson.

Han är driftchef på Falu Elnät som inför VM byggt ett nytt smart elnät på Lugnet-anläggningen. Hela högspänningsnätet är fjärrövervakat. Varje nästation har utrustning som talar om i vilken kabel som ett fel uppstått.

–Vi ser direkt var det är avbrott och kan koppla om från vår driftcentral. Eftersom vi byggt ett ringformat kabelnät kan vi snabbt mata strömmen från ett annat håll.

Den mest kritiska utrustningen för tv-

utsändningarna har avbrottsfri el och är kopplad via batterier.

–Vid ett nätavbrott startar våra reservaggregat och stödladdar batterierna, förklarar Christer Johansson.

På sikt kommer alla elabbonenter att dra nytta av den nya tekniken. För Falu Elnät är det smarta elnätet som byggs för VM 2015 en pilotanläggning.

–ALLA ELNÄTSFÖRETAG i Sverige jobbar intensivt för att göra elnäten mindre väderberoende. På landsbygden byter vi gammal blanktråd mot isolerade luftledningarna som kan stå emot fallande träd. Smarta elnät är nästa steg – att vi kan koppla om och få igång strömmen utan att någon först måste åka ut och leta efter avbrottsstället och koppla om manuellt.

VM-organisationen räknar med totalt 200 000 besökare under de elva tävlingsdagarna. Media representeras av uppskattningsvis 1 300 personer. Bara tysk tv skickar över 100 medarbetare.

I SVERIGE GILLAR VI LÄNGDSKIDOR.

Men den stora tv-publiken i Europa riktar blickarna ännu mer mot 120-metersbacken. Nere på kontinenten och i Japan är backhoppning riktigt stort. Inte minst grenen nordisk kombination, där åkarna tävlar i backhoppning – och längdskidåkning.

–Det är en riktig ur-sport. Tänk dig ett fjäll där du både stakar dig fram i terrängen och ibland hoppar utför för att vinna över din medtävlare. Det var så det började i

